

Integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht

GEZAMENLIJK ADVIES INZAKE ONTWERP OMGEVINGSVISIE MAASTRICHT

Ons beeld

Wij ontvingen in de maand juli 2019 uw Ontwerp Omgevingsvisie ten behoeve van de informatieronde en de stadsronde op 27 augustus 2019, resp. 3 september 2019. Op 7 augustus 2019 bespraken bovengenoemde adviescommissies hun gezamenlijke beleidsuitgangspunten ter beoordeling van uw Ontwerp Omgevingsvisie. Tijdens de informatieronde op 27 augustus heeft de wethouder informatieve vragen van diverse raadsleden en burgers beantwoord. Onze gezamenlijke beleidsuitgangspunten hebben gediend voor onze inbreng in de stadsronde van 3 september. Half september ontvingen wij de versie van de Ontwerp Omgevingsvisie ten behoeve van de inspraakprocedure. Op 17 oktober kwamen de gezamenlijke adviescommissies bijeen om tot een gezamenlijk advies te komen.

In uw Ontwerp Omgevingsvisie legt u de fysieke gebiedsprofielen vast die in het verleden zijn gecreëerd en ontstaan. De invoering van de Omgevingswet biedt de gemeente en haar burgers de gelegenheid daaraan thema's toe te voegen die aanvullend (kunnen) zijn op de fysieke gebiedsprofielen. In uw Ontwerp Omgevingsvisie zien wij dat u de fysieke leefomgeving vooral ziet als instrument om sociale, economische en culturele dynamiek te faciliteren. De fysieke leefomgeving als een middel om de juiste condities te creëren in Maastricht om goed te leven, werken, wonen, recreëren, studeren en meer. U stelt dat burgers hieraan kunnen bijdragen door zelf initiatieven te nemen die aansluiten bij de ambities, opgaven en gewenste ontwikkelrichting zoals gesteld in de Omgevingsvisie. Daarnaast vindt u het belangrijk dat bij plannen van derden -waaronder de overheid- burgers en andere partijen worden betrokken in de planvorming.

Onze mening

Naast de fysieke (harde) aspecten van de leefomgeving willen wij met nog meer nadruk de sociale (zachte) aspecten naar voren brengen. Bij de beoordeling van uw Ontwerp Omgevingsvisie zijn wij daarom uitgegaan van onze eigen uitgangspunten:

1. buurtgericht werken, de rol van de burger en het instrument van de burgerbegroting;
2. communicatie met de burger, meer dan alleen informeren en
3. diversiteit als uitgangspunt en integratie waar het kan, aandacht voor elkaar en grotere sociale samenhang, de mens en zijn gezondheid.

Vanuit deze uitgangspunten prijzen wij de ambitie in de opgaven die u heeft gekozen. Maar wij proeven in uw Ontwerp nog te weinig, hoezeer u de belangen en de inbreng van burgers daadwerkelijk serieus gaat nemen.

Ad 1. buurtgericht werken, de rol van de burger en de burgerbegroting.

-buurtgericht werken

Zo vinden wij dat u niet alleen voor het sociale domein, maar ook voor de uitvoering van uw omgevingsvisie veel meer buurtgericht moet gaan werken. Wij zien dat u daartoe ontmoetingspunten wilt creëren. Wij zijn van mening dat deze ontmoetingspunten punten kunnen zijn, waar burgers niet alleen met elkaar maar ook met uw ambtenaren in gesprek kunnen raken. Vooral als burgers zelf met ideeën en initiatieven komen, hoe hun wijk of buurt gezonder en leefbaarder te maken. Zie verderop over onze zienswijze inzake de communicatie met de burger.

-rol van de burger

Binnen de Omgevingswet wordt meer ruimte geschapen voor de rol van de burger, de burgerparticipatie. Dat juichen wij toe. Maar wij realiseren ons dat dit soms kan gaan schuren met de bedoelingen van het college. Er vindt namelijk altijd een afweging van belangen plaats. Economische of financiële belangen winnen het dan vaak van het belang van leefbaarheid en gezondheid. Wij vragen ons af, in hoeverre dit straks gaat veranderen. In hoeverre heeft de burger straks daadwerkelijk invloed op de inrichting van zijn eigen omgeving. Burgers denken daar graag in mee maar zullen zich verder van de overheid afwenden, als zij het gevoel krijgen niet serieus te worden genomen in de zorgen om hun gezondheid en de leefbaarheid van hun omgeving. Wij kijken vol spanning uit naar de manieren waarop uw college daarmee omgaat.

-burgerbegroting

Waar het gaat om wijzigingen van bestemmingsplannen ten behoeve van economische bedrijvigheid zien wij dat er sprake is van een disbalans, omdat overheid en marktpartijen/bedrijven een financiële, kennis- en informatievoorsprong hebben t.o.v. de burgers. Hierin zou u burgers zeer tegemoet kunnen komen door hen in staat te stellen professionele expertise in huis te halen. Onlangs heeft de gemeenteraad besloten te starten met pilots voor een burgerbegroting. U zou de burgerparticipatie aanzienlijk kunnen bevorderen door het mogelijk te maken dat burgers via de burgerbegroting financieel in staat worden gesteld professionele, juridische en milieupertise in te kopen voor het laten beoordelen van bestemmingsplanwijzigingen en (aanvragen voor) omgevingsvergunningen.

Ad 2. Communicatie met de burger, meer dan alleen informeren

Voor ons is communicatie met de burger meer dan alleen het verstrekken van informatie aan burgers. Wij vinden dat er -naar het voorbeeld van middelgrote steden als Hilversum en Meierijstad- in wijken en buurten gemeentelijke aanspreekpunten moeten komen: buurtcoördinatoren als 'verbindingsofficieren' en bruggenbouwers tussen de gemeentelijke organisatie en netwerken van bewoners. De buurtcoördinator is niet inhoudelijk verantwoordelijk, maar fungeert voor bewoners als een wegwijzer binnen de gemeentelijke organisatie. In uw coalitieakkoord en in deze Ontwerp Omgevingsvisie pleit u zelf voor ontmoetingspunten voor buurtbewoners. Daar zouden zij ook des te gemakkelijker in gesprek kunnen gaan met de buurtcoördinator.

Ad 3. Diversiteit als uitgangspunt, integratie waar het kan en grotere sociale samenhang, de mens en zijn gezondheid.

Ons hierboven genoemde uitgangspunt valt samen met uw opgave in de Ontwerp Omgevingsvisie van werken aan de inclusieve samenleving en met uw thema van leefbaarheid en gezondheid. Wij zijn blij met deze door u gekozen opgave en thema. Recent heeft u de Lokale Inclusie Agenda gepubliceerd. Ook heeft u eerder al de ambitie van Maastricht als Seniorvriendelijke Stad omhelsd op basis van de (8) uitgangspunten van de WHO. Daar zijn wij blij mee. Dit alles laat zien, dat het college echt iets heeft met de inclusieve samenleving en met de mens en zijn gezondheid. Dat zien wij ook terug in de projecten Groene Loper en Blauwe Loper van samenwerkingsverband Ruimte GIDS, die u in relatie brengt met de Omgevingswet.

-wonen

Toch missen wij iets in uw Ontwerp Omgevingsvisie dat ons inziens onverkort hoort bij uw opgave van werken aan de inclusieve samenleving, nl. het onderwerp wonen. Wonen maakt inherent deel uit van de fysieke leefomgeving die volgens het instrument zou moeten zijn van o.a. leefbaarheid en gezondheid. Tijdens de informatieronde van 27 augustus jl. en de stadronde van 3 september jl. heeft u zelf kunnen ervaren, hoezeer burgers het onderwerp wonen meegenomen willen zien in uw Ontwerp Omgevingsvisie. Wij onderschrijven dat. Wij zien in Maastricht een diversiteit aan burgers die allemaal hun eigen woonbehoefte hebben: jongeren, studenten, ouderen die zelfstandig willen, c.q. moeten wonen, mensen met beperkingen, alleenstaanden en gezinnen met en zonder kinderen, starters op de woningmarkt, enz.

Als één van de drie verbindende thema's in uw Ontwerp Omgevingsvisie wordt gezond en leefbaar en meer in het bijzonder het faciliteren van samen- en zelfredzaamheid genoemd. In dat kader pleiten wij ervoor met name het langer zelfstandig thuis wonen van senioren, alternatieve woonvormen en aangepaste huisvesting voor mensen met beperkingen als thema mee te nemen.

Grondwettelijk gezien is het de taak van de overheid voor voldoende woongelegenheden te zorgen. De huidige overheid laat dat voor het grootste deel aan de vrije markt over. Ook woningcorporaties zien zich gedwongen zich steeds meer als commerciële partijen te

gedragen. Dat blijkt niet te werken: we kunnen vaststellen dat de woningmarkt is vastgelopen, zeker voor huurders. De overheid zal in de sociale sfeer zelf veel meer andere opties voor burgers mogelijk moeten maken. Wij hebben het dan over voldoende beschikbaarheid en betaalbaarheid van sociale huurwoningen, van kamers en appartementen, van levensloopbestendige en aangepaste woningen, de mogelijkheden van nieuwe alternatieve woonvormen, voorkomen dat jongeren moeten gaan kraken, enz. Daardoor kan grotere sociale samenhang in wijken en buurten worden bereikt, waar nu in sommige buurten sprake is van disbalans. Dit laatste heeft negatieve gevolgen voor de leefbaarheid van wijken en buurten. Het is niet bevorderlijk voor grotere sociale samenhang, voor een inclusieve samenleving.

-de mens en zijn gezondheid

Iedereen is het eens met de stelling dat elke omgevingsvisie te allen tijde de gezondheid en het welzijn van de burger centraal zal moeten stellen. Echter, recente en toekomstige ontwikkelingen op het gebied van telecommunicatie staan daar lijnrecht tegenover. De nieuwe Telecomwet voorziet in een landelijke uitrol van 5G, de vijfde generatie telecommunicatie die gebruik maakt van 3.5Ghz en 26Ghz frequenties. Maastricht is een van de eerste steden in ons land waar dit wordt getest. Doordat deze supersnelle frequentie een veel korter bereik heeft dan 3G en 4G, zal de stad in de komende jaren volgebouwd gaan worden met zenders, tot zelfs om de 50-100 meter waar nodig. Het is onbegrijpelijk dat dit kan gebeuren zonder dat uitvoerig is getest of er eventueel schadelijke gevolgen zijn voor mens en milieu. Duizenden (internationale) wetenschappelijke rapporten en vele deskundigen stellen dat de elektromagnetische velden van 4G en nog veel meer van 5G, wel degelijk leiden tot schade op celniveau van mensen en ander biologisch leven. Wij zijn blij met de brief die het college aan de rijksoverheid heeft geschreven waarin u waarschuwt voor de gezondheidsrisico's van aanleg en gebruik van 5G-netwerken. Toch zijn wij er niet gerust op en zijn wij van mening dat u in VNG-verband gezamenlijk zou moeten optrekken met alle andere steden in ons land die eerst nader onderzoek eisen en daarom de geplande uitrol van 5G willen uitstellen. Het zogenaamde 'voorzorgsprincipe' zal hier leidend moeten zijn.

-toegankelijkheid

Wij zijn blij met uw aandacht voor de toegankelijkheid van de fysieke leefomgeving. Wij gaan ervan uit dat dit begrip nu als vanzelfsprekend door alle betrokkenen bij de inrichting van de fysieke leefomgeving wordt gehanteerd.

-inclusieve mobiliteit

Wij zijn ook blij met uw aandacht voor inclusieve mobiliteit. Maar wij vragen ons wel af, hoe dit er volgens u in de toekomst uit zou kunnen zien, hoe wij ons dat moeten voorstellen. ons dat voor ogen moeten zien. Het ontbreekt hier aan een aansprekende lange termijnvisie waarin bijvoorbeeld wordt uitgegaan van het concept 'multimodale mobility'. Dit betreft een toekomstvisie waarin een grote diversiteit van collectieve vervoersmogelijkheden worden aangeboden, die door middel van een smartphone kunnen worden benut. Het zogenaamde van 'door to door' principe, waarbij men het gewenst reisdoel op een efficiënte wijze kan bereiken, gebruikmakend van verschillende soorten

vervoer (e-wiel, e-bike, e-auto, bus, trein, metro, etc.). Eigen auto bezit en de behoefte aan parkeervoorzieningen zal daardoor afnemen. In plaats daarvan zullen andere (nieuwe) infrastructurele voorzieningen noodzakelijk zijn, passend bij het principe van 'multimodale mobility'.

-economie in wijken en buurten

In deel 2 van uw Ontwerp Omgevingsvisie spreekt u op pagina 98 over economie in relatie tot buurten en wijken. Het gaat dan vooral over ondernemerschap. Wij vinden het belangrijk dat mensen zich kunnen profileren als ondernemer. Maar niet iedereen is daartoe in staat. Er zijn in deze stad ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Uit een oogpunt van werken aan de inclusieve samenleving vragen wij uw aandacht ook voor hun werkgelegenheid in relatie tot de behoeften in wijken en buurten aan een leefbare omgeving.

Onze adviezen

-Wij adviseren u ontmoetingspunten in wijken en buurten te creëren, waar burgers niet alleen met elkaar maar ook met uw ambtenaren in gesprek kunnen raken.

-Wij adviseren u te werken met buurtcoördinatoren die voor de bewoners kunnen dienen als 'verbindingsofficieren', bruggenbouwers tussen de gemeentelijke organisatie en netwerken van buurtbewoners.

-Wij adviseren u het voor de burgers bij de beoordeling van (wijzigingen in) bestemmingsplannen en (aanvragen voor) omgevingsvergunningen mogelijk te maken via het middel van de burgerbegroting professionele expertise in te kopen.

-Wij adviseren u het onderwerp wonen integraal op te nemen in uw opgave om te werken aan de inclusieve samenleving. In dat kader adviseren wij de eerder uitgesproken ambitie van Maastricht als Seniorvriendelijke Stad op basis van de (8) uitgangspunten van de WHO voor een "age friendly city" daarin te verwerken. Dit geldt ook voor de Lokale Inclusie Agenda, waar het gaat om mensen met beperkingen.

-Wij adviseren u in dat verband het langer zelfstandig thuis wonen van senioren en aangepaste huisvesting voor mensen met beperkingen als thema mee te nemen.

-Wij adviseren u in VNG-verband gezamenlijk op te trekken met alle andere steden in ons land die nader onderzoek eisen en daarom de geplande uitrol van 5G willen uitstellen. Het zogenaamde 'voorzorgsprincipe' zal hier leidend moeten zijn.

-Wij adviseren op het punt van de inclusieve mobiliteit dit verder uit te werken in een lange termijnvisie, waaruit blijkt hoe u hier inclusiviteit wilt realiseren. U zou hierbij bijvoorbeeld uit kunnen gaan van het concept 'multimodale mobility'.

-Wij adviseren u in de verdere uitwerking van het thema leefbaarheid in uw (Ontwerp) Omgevingsvisie aandacht te schenken aan het creëren van betaalde werkgelegenheid in wijken buurten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

23 oktober 2019

namens de ASM

Willem Hoevenagel,
voorzitter

namens de CIMM

Dirk van Beek,
voorzitter

namens de iASD

Kees Eken,
voorzitter